

INNOVÁCIÓS ÉS TECHNOLÓGIAI
MINISZTERIUM
PIACFELÜGYELETI ÉS UTASJOGI FŐOSZTÁLY
VASÚTI IGAZGATÁSI SZERV

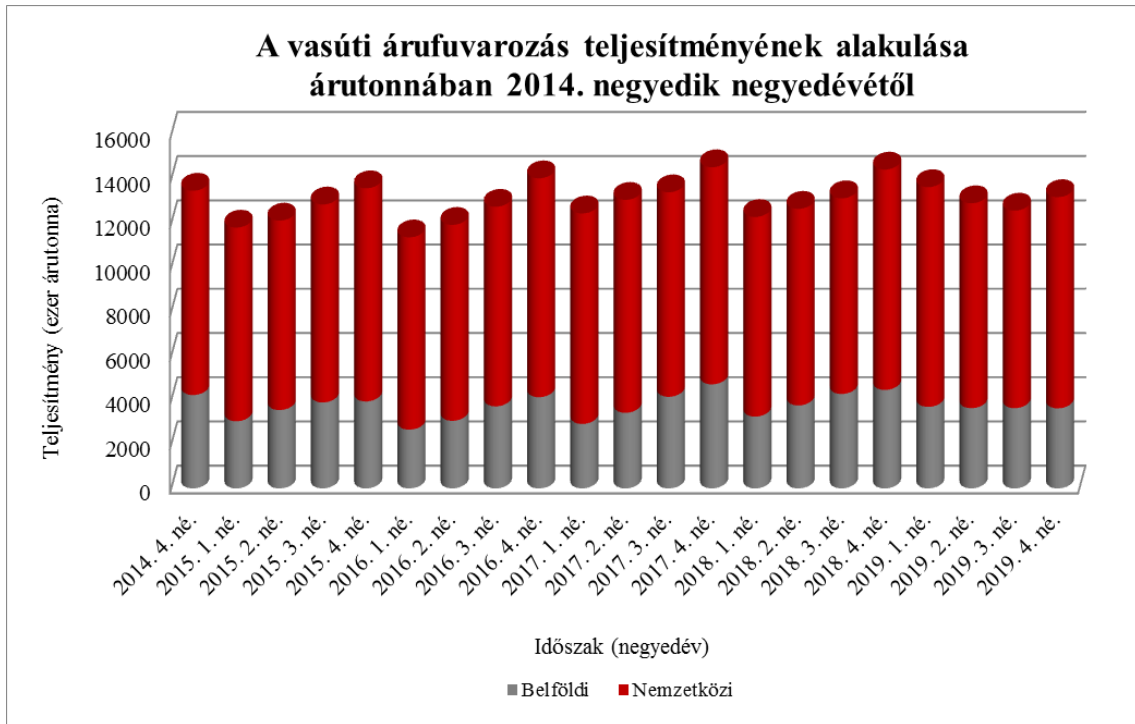
Piaci jelentés
2019. év

Vasúti árufuvarozás

A Központi Statisztikai Hivatal adatai alapján a **vasúti árufuvarozás teljesítménye 2019-ben** 52 270 ezer árutonnát és 10 625 millió árutonna-kilométert tett ki. A vasúton szállított áruk tömege 0,4%-kal maradt el a 2018. évitől, míg az árutonna-kilométerben mért vasúti szállítási teljesítmények 0,4%-kal voltak magasabbak 2019 egészét tekintve, mint egy évvel korábban. Belföldi forgalomban a vasút szállítási teljesítménye 14 574 ezer árutonna, illetve 1 763 millió árutonna-kilométer volt. Mindez az egy évvel korábbinál 7,3%-kal kisebb árutonna-teljesítményt, illetve 12,7%-kal alacsonyabb árutonna-kilométerben mért szállítási teljesítményt jelent. Nemzetközi forgalomban 37 697 ezer tonna (az egy évvel korábbinál 2,6%-kal több) tömegű árut szállítottak vasúton, 8 862 millió árutonna-kilométert (a 2018 egész évihez viszonyítva 3,5%-kal nagyobb teljesítményt) teljesítve.

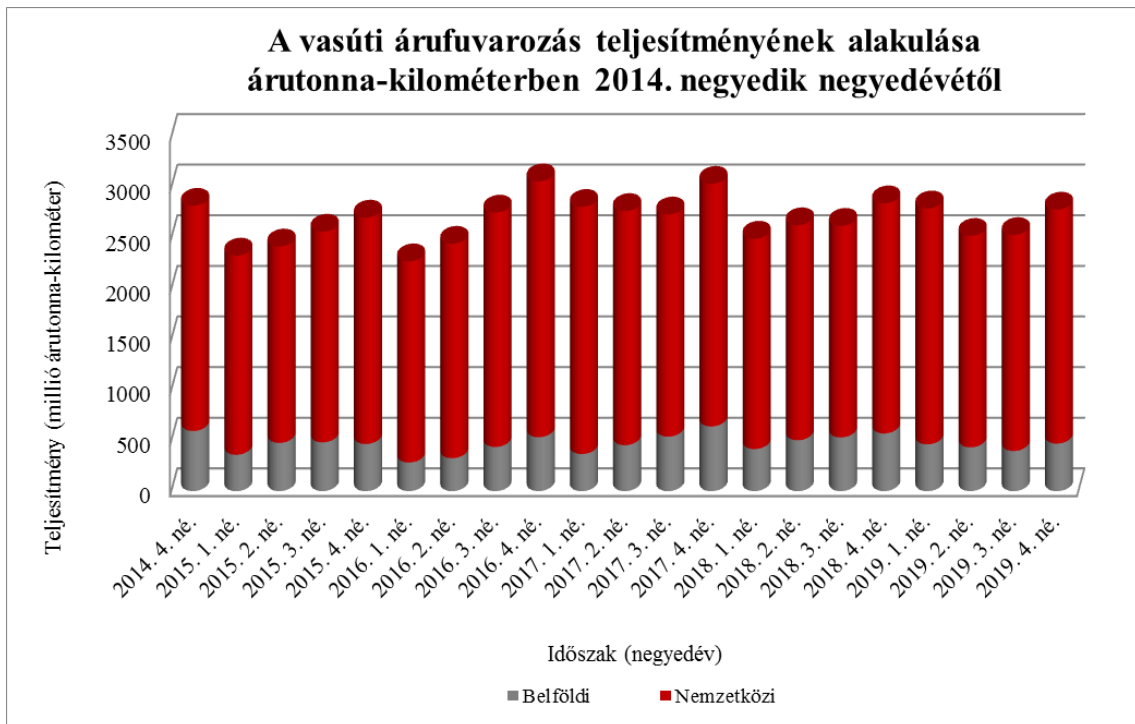
A **2019. év negyedik negyedében** 13 179 ezer tonna, az egy évvel korábbinál 8,6%-kal kevesebb tömegű árut fuvaroztak vasúton, ami 2 781 millió árutonna-kilométert, a 2018 negyedik negyedévinél 2,1%-kal kisebb teljesítményt jelentett. A belföldi vasúti árufuvarozási teljesítmények 3 624 ezer tonnát és 470 millió árutonna-kilométert, az egy évvel korábbinál 18,6%-kal, illetve 17,5%-kal kevesebbet tettek ki. Nemzetközi forgalomban a vasúton szállított áruk tömege 9 555 ezer tonna volt, az egy évvel korábbinál 4,2%-kal kevesebb, az árutonna-kilométerben mért teljesítmény pedig 1,7%-kal 2 311 millió árutonna-kilométerre emelkedett.

A vasúti árufuvarozási teljesítmények alakulása 2014 negyedik negyedétől kezdve árutonnában az 1. ábrán, árutonna-kilométerben pedig a 2. ábrán látható.

1. ábra

Forrás: KSH

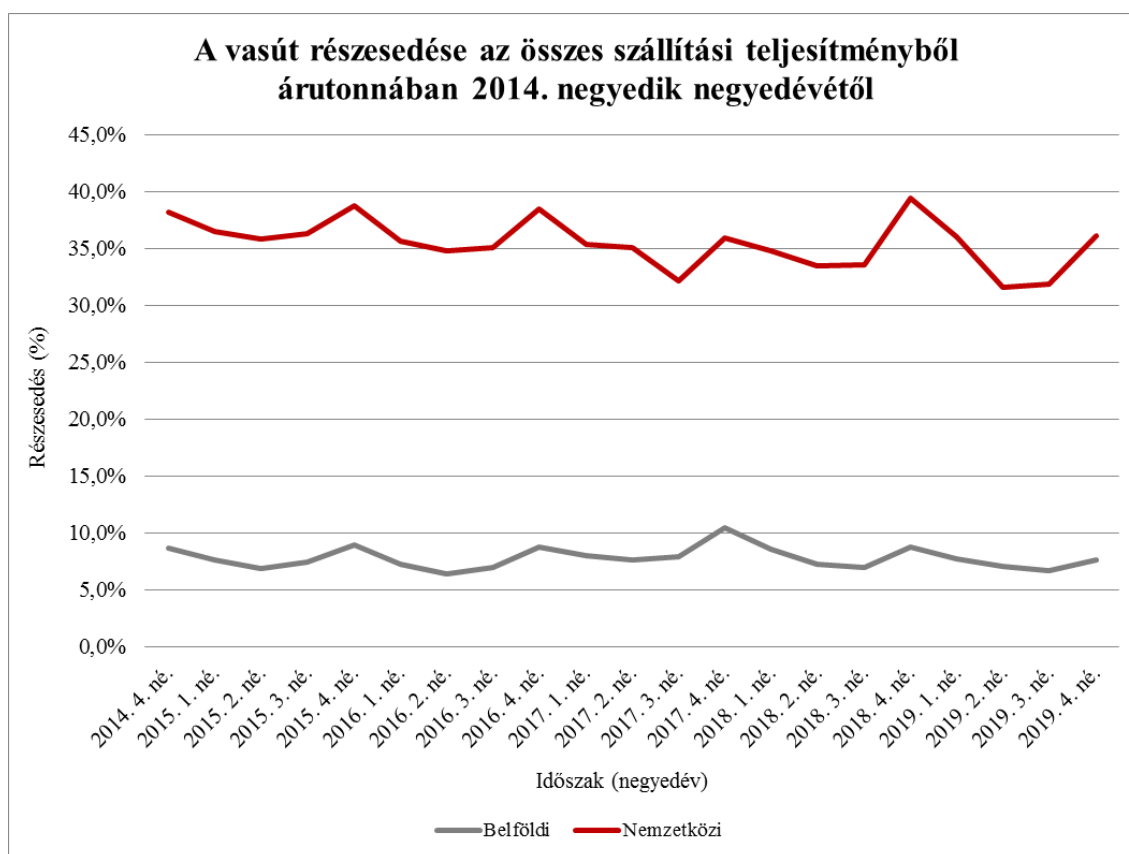

2. ábra

Forrás: KSH

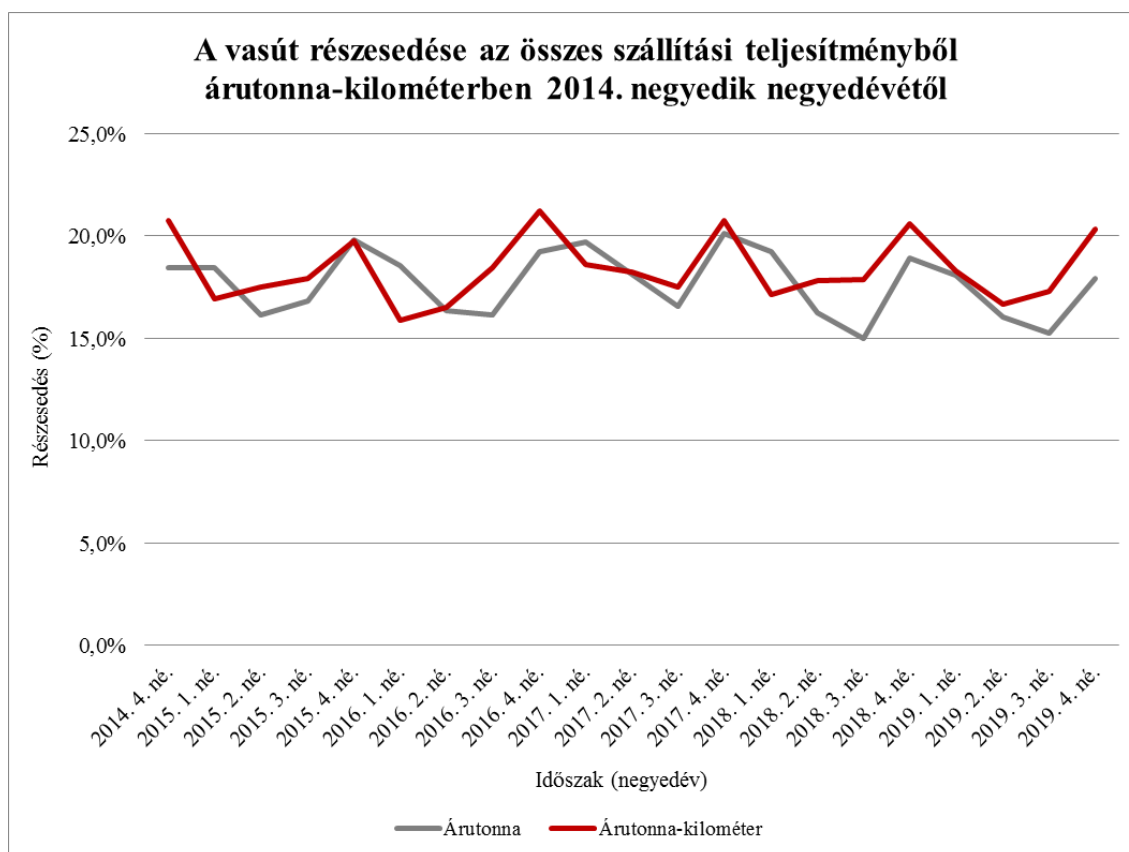
A vasút összes szállítási teljesítményből való részesedése 2019-ben árutonnában számolva 16,8%, az egy évvel korábinál 0,4 százalékponttal alacsonyabb volt, míg az árutonnan-kilométerben mért érték 18,1%-ott tett ki, mely 0,2 százalékponttal marad el az egy évvel korábbi értéktől. **Belföldi forgalomban** a vasúti árufuvarozás részesedése árutonnában 7,3% (mely 0,5 százalékponttal alacsonyabb, mint az egy évvel korábbi adat), árutonnan-kilométerben pedig 9,9% volt (mely 1,8 százalékponttal alacsonyabb, mint egy évvel korábban). A **nemzetközi forgalom** esetében az összes árutömeg 33,9%-át szállították vasúton (mely 1,4 százalékpontos csökkenést jelent az egy évvel korábbi adathoz képest), az árutonnan-kilométerben mért vasúti részesedés pedig 21,7% volt (mely 0,6 százalékpontos növekedést jelent).

A vasút részesedését az összes árufuvarozási teljesítményen belül 2014 negyedik negyedétől kezdődően – negyedéves bontásban – árutonnában a 3. ábra, árutonnan-kilométerben a 4. ábra mutatja.

3. ábra

Forrás: KSH, ITM Vasúti Igazgatási Szerv-számítás

4. ábra

Forrás: KSH, ITM Vasúti Igazgatási Szerv-számítás

2019-ben a vasúti igazgatási szerv **kettő országos árutovábbítási működési engedélyt adott ki, valamint egyet vont vissza.** Így 2019. december 31-én – a tizennégy külföldi székhelyű, EGT-hatályú működési engedéllyel rendelkező és a vasúti igazgatási szervnél vasúti áru fuvarozási tevékenység végzésére irányuló szándékát jelző vasúti társasággal együtt – **52 vasúti társaság** rendelkezett az országos vasúti pályahálózaton történő árutovábbításra feljogosító működési engedéllyel.

A **piaci koncentrációt mérő Herfindahl-Hirschman-index értéke** 2019-ben a vasúti társaságok által a Vasúti Igazgatási Szerv számára szolgáltatott adatok alapján az árbevétel tekintve 3 155, teljesített vonatkilométerek alapján számolva 2 289, a teljesített áru-tonna-kilométerek esetében 2 595 volt, amelyek továbbra is a közepes koncentrációt jeleznek. Az egy évvel korábbi adatokat (2 584, 2 356, 2 508) alapul véve megállapítható, hogy a 2019. évben a vasúti áru fuvarozási piac koncentrációjában jelentős változás nem következett be.

Vasúti személyszállítás

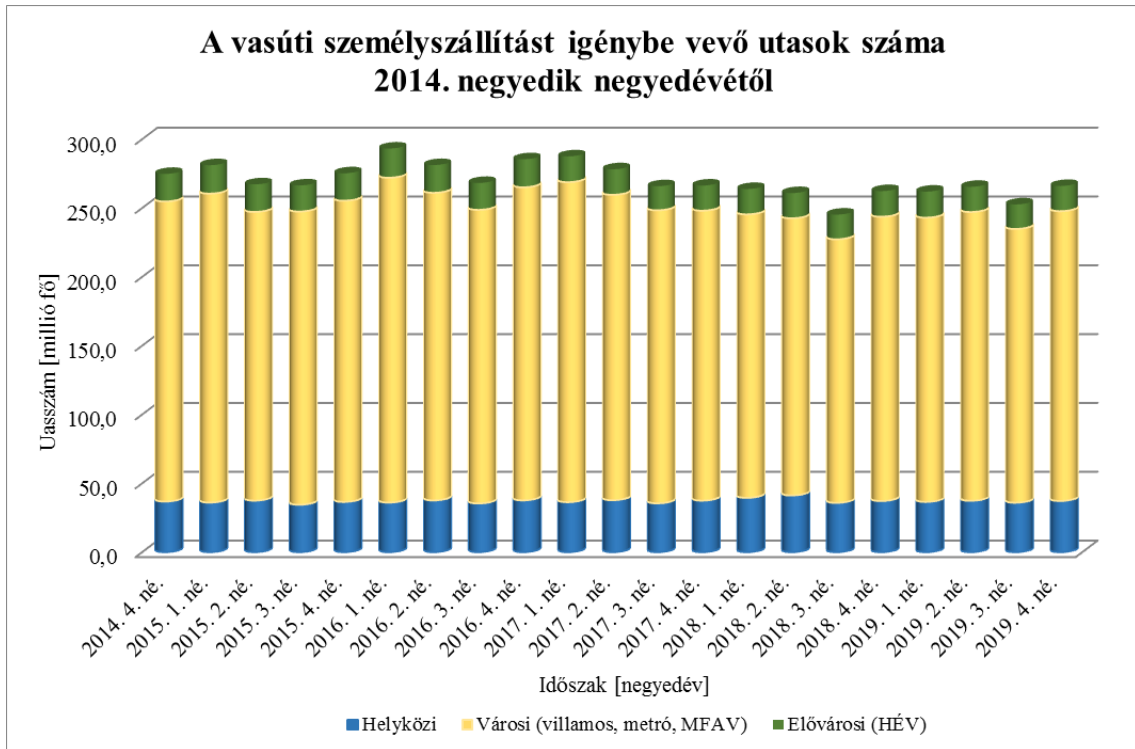
A Központi Statisztikai Hivatal adatai szerint **2019-ben a helyközi vasúti személyszállítási teljesítmények** 146,9 millió utasfőt és 7 752 millió utaskilométert tettek ki. A teljesítmények utasfőben 0,7 %-kal, utaskilométerben 0,2%-kal voltak alacsonyabbak, mint egy évvel korábban. Belföldön 143,5 millió fő, nemzetközi forgalomban 3,4 millió fő utazott vonattal. Ezen adatok az egy évvel korábbiakhoz képest 0,9%-kal alacsonyabb, illetve 6,3%-kal magasabb értéket mutatnak. Az utaskilométerben mért teljesítmények belföldi forgalomban 7 372 millió utaskilométert, nemzetközi forgalomban 380 millió utaskilométert tettek ki. Az előbbi adat 0,7%-os csökkenést, az utóbbi 9,5%-os növekedést jelent az egy évvel korábbi értékhez képest.

A 2019. év negyedik negyedében 37,2 millió fő utazott vonattal, 1 986 millió utaskilométert teljesítve, mely értékek a 2018. évinél 0,3%-kal, illetve 2,6%-kal magasabb értékeket jelentenek. Ugyanebben az időszakban belföldön 36,3 millió fő (az egy évvel korábbival megegyező) utas választotta a vasutat, összesen 1 874 millió, a 2018. negyedik negyedévi értéknél 1,8%-kal több utaskilométert realizálva. Nemzetközi forgalomban 2019 negyedik negyedében 0,9 millió fő, az egy évvel korábbival azonos számú utas utazott vonattal, 20,4%-kal több, azaz 112,0 millió utaskilométert teljesítve.

A városi vasúti személyszállításban (villamoson, metrón és földalattin) 2019 folyamán a Központi Statisztikai Hivatal adatai szerint 825,8 millió utast szállítottak, mely 2,5%-os emelkedésnek felel meg 2018-hoz viszonyítva. **2019 negyedik negyedében** a városi vasúti személyszállítást 210,5 millió fő vette igénybe, ami 1,9%-os, növekedést jelent a 2018. október-decemberi időszakhoz képest.

Az **elővárosi vasutat (HÉV-et) 2019-ben** az egy évvel korábbi értékkel megegyezően 73,3 millió utas vette igénybe. A HÉV-vel utazók száma 2019 októbere és decembere között 18,3 millió fő volt, mely 2018 azonos időszakának adatához viszonyítva 1,6%-kal kisebb érték.

A vasúti személyszállítási teljesítmények alakulását 2014 negyedik negyedétől kezdődően utasfőben az 5. ábra mutatja.

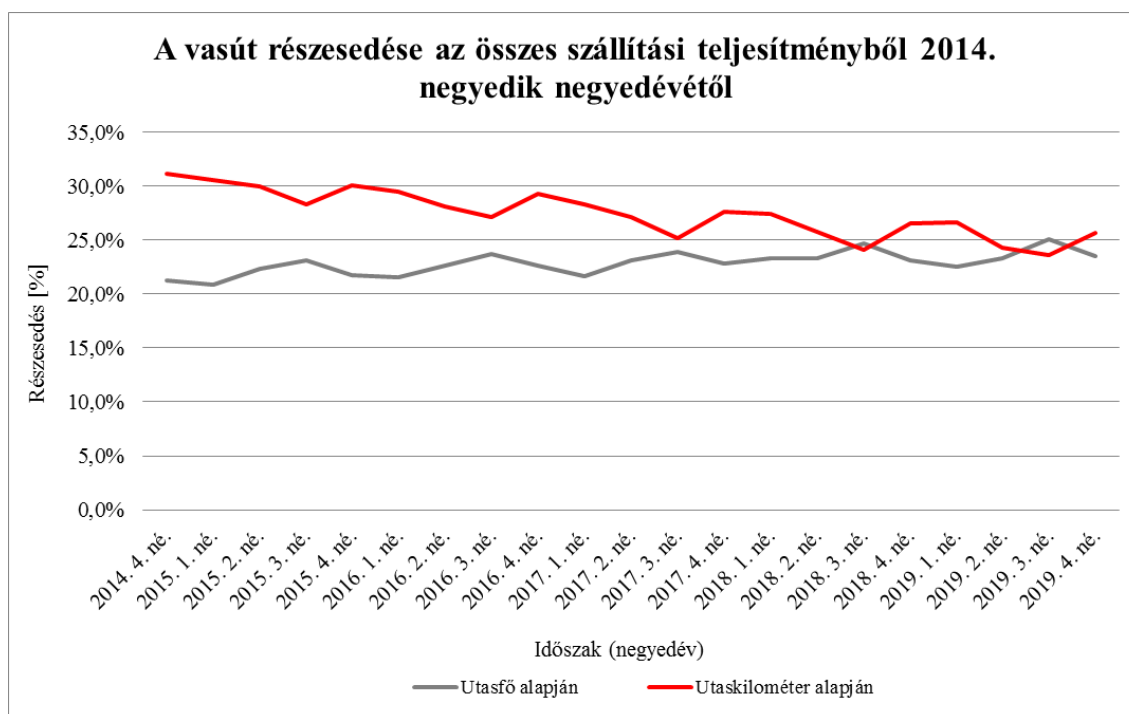

5. ábra

Forrás: KSH

A vasút részesedése a helyközi személyszállításon belül a 2019. évet tekintve utasfőben mérve 23,6%-ot, utaskilométerben számolva pedig 24,9%-ot tett ki. Egy évvel korábban ezen mutatók értéke 23,3%, illetve 25,8% volt. Belföldön az összes helyközi utas 23,5%-a választotta utazásához a vasutat (szemben az egy évvel korábbi 23,3%-kal), és az összes helyközi személyszállítási utaskilométer-teljesítmény 37,1%-a (2018-ban 37,8%-a) realizálódott vasúton. Nemzetközi forgalomban az összes utas 24,5%-a utazott vonattal, ami az utaskilométerben mért teljesítmények 3,4%-át jelentette (szemben az egy évvel korábbi 24,4%-kal, illetve 3,3%-kal).

A 6. ábra bemutatja a vasút helyközi személyszállításon belüli részesedésének alakulását 2014 negyedik negyedétől kezdve.

6. ábra

Forrás: KSH, ITM Vasúti Igazgatási Szerv-számítás

A **vasúti személyszállítási piac szerkezetét** illetően jelentős változás a 2019. évet tekintve továbbra sem volt tapasztalható: a **Herfindahl-Hirschman-index értéke** az árbevétel tekintve 9 224, a megtett vonatkilométer esetében 8 795, a teljesített utaskilométerek vonatkozásában pedig 9 338 volt, mely továbbra is erős piaci koncentrációt jelez.

A közszolgáltatás keretében országos vasúti személyszállítási tevékenységet végző vasúti társaságok teljesítményét vizsgálva megállapítható, hogy vonatkilométerben mért teljesítményük 48,2%-át elővárosi és regionális, míg 51,8%-át hagyományos távolsági vonatok közlekedtetésével érték el. Utaskilométerben mérve teljes teljesítményük 99,4%-át tette ki a közszolgáltatás. Az országos vasúti személyszállítási piac egészét tekintve a közszolgáltatás aránya utaskilométerben mérve 99,3%, vonatkilométerben mérve 99,7% volt.

Vasúti pályahálózat

Az országos pályahálózat-működtetők adatszolgáltatása alapján a magyarországi országos vasúti pályahálózatokon a vasúti társaságok vonatai összesen 100,4 millió kilométert tettek meg, ennek 80,9%-át a személyszállító vonatok realizálták.

A 2019. évben az **országos vasúti pályahálózat működtetéséből** származó értékesítés nettó árbevétele - az e tevékenységet végző GYSEV Zrt.-t és MÁV Zrt.-t összesítve tekintve - 158,2 milliárd forintot tett ki, mely 4,3 milliárd forinttal haladta meg a 2018. évit. A nettó árbevétel meghatározó hányada a hálózat-hozzáférési díjakból áll, ez az összeg a 2019. évben 140,8 milliárd forintnak felelt meg, mely 3,4 milliárd forinttal több a 2018. évi értéknél. Az állam által nyújtott pályaműködtetési költségtérítés és támogatás a 2019. évben összesen 83,0 milliárd forintot tett ki, mely 13,8 milliárd forinttal több a 2018. évi összegnél. Az állami költségtérítés összesen 79,6 milliárd forintot volt, mely a 2018. évi összeghez viszonyítva 13,6 milliárd forintos emelkedésnek felel meg, míg az állami támogatás összege a 2019.

évben 0,2 milliárd forinttal 3,4 milliárd forintra nőtt. A megrendelő által biztosított felújítási költségterítés összege 2019-ben több mint 23,0 milliárd forintot tett ki, mely 6,3 milliárd forinttal alacsonyabb a 2018. évi értéknél.

Magyarország országos vasúti pályahálózatain 1492 vasútállomás és vasúti megállóhely üzemelt a 2019. évben. Ezek közül kettő több mint napi 25 000 utast, hat napi 10 000 - 25 000 fő közötti utast, míg 107 napi 1 000 - 10 000 fő közötti utast szolgált ki átlagosan. Az állomások és megállóhelyek 92,3%-a kevesebb mint ezer utas cseréjét bonyolította le naponta átlagosan.

Vasúti munkavállalók

A vállalkozó vasúti társaságok által szolgáltatott adatok alapján a vasúti szállítási ágazatban dolgozók száma Magyarországon a 2019. év végén 22,0 ezer fő volt. A dolgozók 10,3%-a a 30 év alatti, 48,1%-a a 30 és 50 év közötti, míg 41,7%-a az 50 év feletti korcsoportba tartozott. A nemek szerinti bontást vizsgálva megállapítható, hogy a női dolgozók aránya nem éri el az egynegyedet (22,4%). A teljes személyi állomány 98,1%-a határozatlan idejű szerződéssel került foglalkoztatásra. Az alkalmazott mozdonyvezetők száma 3,9 ezer fő volt, 10,6%-uk 30 év alatti, 48,5%-uk 30-50 év közötti és 41,0%-uk 50 évnél idősebb. A női mozdonyvezetők a teljes mozdonyvezetői létszám négy ezrelékét tették csupán ki.

Az országos pályahálózat-működtető vasúti társaságok által szolgáltatott adatok alapján e társaságoknál dolgozók száma Magyarországon a 2019. év végén 19,0 ezer fő volt. A dolgozók 9,3%-a a 30 év alatti, 45,9%-a a 30 és 50 év közötti, míg 44,9%-a az 50 év feletti korcsoportba tartozott. A nemek szerinti bontást vizsgálva megállapítható, hogy a női dolgozók aránya 18,1%. A munkavállalók 48,5%-a a vasútállomásokon végzi napi tevékenységét, 15,7% a pályahálózat karbantartásával foglalkozik, míg 6,8% az energiaellátás területén dolgozik.